

3. ארגון ומינהל

3.7 מינהל מוסדות חינוך

3.7-71 תכנית קרב למעורבות בחינוך

מבוא

תמצית

חוזר זה מכיל הנחיות לרשויות ולמוסדות החינוך ש"תכנית קרב" מתקיימת בהם ועוסק בקריטריונים לבחירת המוסדות וכן בתהליכי העבודה, הן של הרשויות והן של המוסדות, כגון הקמת ועדות היגוי, בחירת תכנית, ארגון יום הלימודים, מימון וכד'.

התוקף: החל מ-1 ביוני 2012.

התחולה: מוסדות החינוך הרשמיים, מוסדות החינוך ברשת "מרכז החינוך העצמאי" וברשת "מעין החינוך התורני" ומנהלי מחלקות החינוך ברשויות המקומיות.

הסטטוס: החלפה.

חוזרים קודמים באותו נושא: סעיף 66-3.7 בחוזר הוראות הקבע עב/1(ב), "תכנית קרב למעורבות בחינוך בשיתוף משרד החינוך" – מבטל.

התפוצה: מנהלי מוסדות החינוך הרשמיים, ומוסדות החינוך ברשתות "מרכז החינוך העצמאי" ו"מעין החינוך התורני", מנהלי מחלקות חינוך.

הגורם האחראי

א. **שם היחידה:** המינהל פדגוגי, היחידה לתכניות משלימות למידה

ב. **בעל התפקיד:** מנהל היחידה

ג. **מס' הטלפון:** 02-5603759

ד. **כתובת הדוא"ל:** zviyarac@education.gov.il

תוכן העניינים

1. [כללי](#)

2. [הגדרות](#)

3. [הליך ההצטרפות, ההתקשרות ותחילת ההפעלה](#)

4. [תקציב ומימון](#)

5. [אישור וליווי במסגרת תכנית קרב](#)

6. [הפעלת תכנית קרב במוסדות החינוך.](#)

1. כללי

"תכנית קרב למעורבות בחינוך" (להלן "תכנית קרב") היא מסגרת לתכניות מיוחדות המאפשרות על ידי משרד החינוך בבתי ספר ובגני ילדים כתוספת לתכניות הלימודים הפורמאליות. התכנית מופעלת על ידי זכיון שזכה במכרז פומבי.

התכנית מעודדת מעורבות הורים ודיאלוג בין הגורמים השונים השותפים לחינוך, ומבוססת על שותפות בין משרד החינוך לרשויות מקומיות, להורים ולקרן קרב. שותפים אלה הם המממנים את הפעילות.

2. הגדרות

2.1 **תכנית קרב:** תכנית מיוחדת המאפשרת על ידי משרד החינוך להרחבת הידע והמיומנויות שאינה חלק מתכנית הלימודים הרשמית ומטרתה להרחיב את ידע העולם בקרב התלמידים ולפתח אצלם מיומנויות ויכולות המתאימות לגילם.

- 2.2 **ועדת ההיגוי העליונה של תכנית קרב:** הוועדה מורכבת מנציגי המשרד, קרן קרב, השלטון המקומי, הסתדרות המורים והאקדמיה ומאנשי ציבור. הוועדה קובעת את מדיניות התכנית ומנחה את דרכה, וכן ממנה את מנהל התכנית ואת יו"ר ועדות המשנה.
- 2.3 **ועדה פדגוגית – תכנית קרב:** ועדה בראשות נציג המינהל הפדגוגי שחברים בה נציגי היחידה לתכניות משלימות למידה, נציגי אגפי הגיל ונציגים של הנהלת התכנית. הוועדה דנה בעקרונות הפעילות הפדגוגית ובתכניות ההעשרה של התכנית, מאשרת את התכניות, מבקרת אותן ומדווחת על הפעילות הפדגוגית של קרב ליחידה לתכניות משלימות למידה במשרד החינוך.
- 2.4 **ועדת כספים – תכנית קרב:** ועדה בראשות חשב משרד החינוך המאשרת את מסגרת תכנית העבודה של תכנית קרב ואת עקרונות פעולתה בתחומים הכספיים והמינהליים. חברים נוספים בוועדה הם נציגי היחידה לתכניות משלימות למידה, נציג מינהל התקציבים במשרד החינוך והמנכ"ל והחשב של תכנית קרב. כמו כן מוזמנים לוועדה נציגי הזכייין בהתאם לצורך.
- 2.5 **רשות חינוך מקומית:** כהגדרתה בחוק לימוד חובה, 1949.
- 2.6 **הנהלת תכנית קרב:** גוף חיצוני למשרד החינוך המנהל את תכנית קרב עבור המשרד, ממומן על ידי קרן קרב, פועל בהתאם למדיניות המשרד ומנחה את עובדי הזכייין.
- 2.7 **הזכייין המפעיל:** זכייין הנבחר במכרז פומבי להפעלת תכנית קרב בהתאם למדיניות המשרד ולהנחיותיו. המדריכים בתכנית קרב מתקבלים לעבודה ומועסקים על ידי הזכייין.
- 2.8 **רכז יישובי:** עובד מטעם הזכייין האחראי להפעלת תכנית קרב במוסדות שבאחריותו, פועל על פי נוהלי התכנית, ובכלל זה הכנת תקציב בית-ספרי בשיתוף ועדת ההיגוי הבית-ספרית, ושותף בקליטת עובדים ובקביעת סדרי עבודתם ובאישורי דוחות – הכול בהתאם לכללים של תכנית קרב.
- 2.9 **ועדת היגוי בית-ספרית:** ועדה המוקמת בכל בית ספר שבו הוחלט על הפעלת תכנית קרב. הרכב הוועדה כולל: מנהל בית הספר – יו"ר, נציגי הורים ומורים, רכז יישובי של התכנית וכן מוזמנים: מפקח בית הספר ונציג מחלקת החינוך ברשות. תפקידי הוועדה: קביעת המדיניות והתכניות, בחירת התכניות ובקרה והערכה של הביצוע. נוהל עבודתה של הוועדה יהיה בהתאם לנוהל ועדות ההיגוי.
- 2.10 **ועדת היגוי רשותית:** ועדה בראשות ראש הרשות או מי מטעמו, המוקמת בכל רשות שמתקיימת בה תכנית קרב בגני הילדים. חברים בה נציגי מוסדות החינוך, נציגי ההורים ונציגי הפיקוח של בתי הספר וגני הילדים. תפקידה: קביעת המדיניות העירונית והתמקדות בתכניות קרב בגני הילדים.

3. הליך ההצטרפות, ההתקשרות ותחילת ההפעלה

תהליך ההצטרפות לתכנית קרב הוא דו-שלבי וכולל בשלב הראשון את הצטרפות הרשות המקומית ובשלב השני את הצטרפות מוסדות החינוך שבתחומה. להלן הפירוט:

- 3.1 **תהליך ההצטרפות של רשות מקומית לתכנית קרב***
- 3.1.1 בקשה להפעלה של תכנית קרב במוסדות החינוך תוגש למשרד החינוך על ידי הרשות המקומית. הרשות יכולה לפנות ביזמתה או בעקבות הצעה מטעם משרד החינוך, מטעם ההורים או מטעם הנהלת תכנית קרב.
- 3.1.2 יינתן אישור של המשרד להצטרפות של רשות חינוך מקומית לתכנית קרב, וייקבעו היקף התקציב המאושר וכן חלוקת ההשתתפות התקציבית בין המשרד, הרשות המקומית וההורים. ההחלטה על הצטרפות רשות מקומית לתכנית בהשתתפות תקציבית של המשרד תיקבע על פי מדד הטיפוח העדכני של המשרד.

3.1.3 רשות חינוך מקומית שאינה עומדת בקריטריונים להפעלת התכנית בהשתתפות משרד החינוך תוכל להתקשר עם הנהלת התכנית ולהפעילה במימון מלא של הרשות וההורים ובאישור ועדת הכספים של התכנית במשרד החינוך. כל ההוראות בחוזר זה יחולו על הפעלת התכנית ברשות כזו.

3.1.4 הסכם בין הרשות לבין הזכייין המפעיל את התכנית ייחתם לאחר קביעת אחוז ההשתתפות הכספית של הרשות ושל ההורים על ידי משרד החינוך.

3.1.5 לאחר שניתן אישור המשרד להצטרפות רשות חינוך מקומית, ולאחר קביעת היקף התקציב המאושר להשתתפות המשרד, הרשות וההורים, ייקבעו המוסדות שהתכנית תפעל בהם לפי הסדר המפורט להלן:

- בתי ספר יסודיים
- גני ילדים
- חטיבות ביניים.

3.1.6 כניסת תכנית למוסד חינוכי מותנית בהסכמתם של 75% מההורים לפחות. כמו כן, סדר כניסת המוסדות לתכנית בכל דרג חינוך יהיה בהתאם למדד הטיפוח המוסדי העדכני; קדימות תינתן לבית ספר במדד טיפוח גבוה יותר.

3.2 תהליך ההצטרפות של מוסד חינוכי בתחומה של רשות מקומית הנכללת בתכנית קרב

מוסד חינוכי שהוצע לו להצטרף לתכנית קרב על ידי רשות החינוך המקומית יבחן את נכונותו של צוות בית הספר לקיים את התכנית ואת הסכמת הורי התלמידים לקיום התכנית ולהשתתפות במימונה, כמפורט להלן:

3.2.1 על בית הספר לקבל בכתב את הסכמתם של 75% מן ההורים לפחות לתכנית קרב, וכן את התחייבותם לשלם עבורה.

3.2.2 הנהלת בית הספר תאשר את הפעלתה של תכנית קרב בבית הספר וכן את תנאי התכנית כפי שיוצגו לה על ידי הרכז היישובי.

3.2.3 בבית הספר תוקם ועדת היגוי בראשות מנהל בית הספר, וחבריה יהיו נציגי ההורים (לפחות שלושה), נציגי המורים (לפחות שלושה) והרכז היישובי של תכנית קרב. לישיבות הוועדה יוזמנו המפקח על בית הספר ומנהל אגף החינוך ברשות או נציגיהם. הוועדה תלווה את הפעלת התכנית במוסד החינוכי לאורך שנת הלימודים, בהתאם לנוהל ועדות ההיגוי.

4. תקציב ומימון

4.1 תכנית קרב ממומנת על ידי הגורמים האלה: משרד החינוך, הרשויות המקומיות, ההורים וקרן קרב.

4.2 משרד החינוך משתתף בשיעור של עד 50% מעלות ההפעלה של התכנית. שיעור ההשתתפות של הרשות וההורים נקבע באופן דיפרנציאלי על ידי ועדת הכספים של התכנית, נסמך על חיבור מדד הלמ"ס הרשותי עם מדד הטיפוח העדכני של המשרד (כיום "מדד שטראוס") וכפוף למגבלות התקציב של המשרד.

4.3 חלקם של ההורים בהשתתפות במימון התכנית לא יעלה על חלק הרשות.

4.4 חלקם של הרשות וההורים במימון התכנית יקוזז מתקציבי משרד החינוך המיועדים לרשות המקומית לאחר שהרשות תאשר את הקיזוז.

4.5 המשרד רשאי לדרוש מהרשות המקומית להודיע לו מדי שנה בשנה מהו הסכום המרבי שההורים משלמים בכל אחד מהמוסדות שבהם התכנית מופעלת.

5. אישור ולייווי פדגוגי במסגרת תכנית קרב

- 5.1 התכניות המוצעות למוסדות חינוך במסגרת תכנית קרב מחייבות את אישור המשרד לפני כניסתן להפעלה במסגרת ניסוי. לאחר שנתיים של הרצת התכנית במסגרת ניסוי טובא התכנית שנית, עם המלצות היחידה הפדגוגית של תכנית קרב, לאישור הוועדה הפדגוגית במשרד. כל חמש שנים טובא התכנית לאישור מחדש לוועדה הפדגוגית במשרד החינוך.
- 5.2 מדריכי התכניות השונות מחויבים בהשתלמות ובלמידה מתמדת. מסגרות ההשתלמות ניתנות על ידי הגופים המקצועיים המפעילים את התכניות ועל ידי היחידה הפדגוגית בתכנית קרב. מנהל היחידה הפדגוגית ידווח ליחידה לתכניות משלימות למידה במינהל הפדגוגי על ביצוע ההשתלמויות ועל התכנים המועברים בהן.
- 5.3 בית הספר וגן הילדים שהתכנית פועלת בהם יכולים ליזום תכנית בעצמם ולפנות ליחידה הפדגוגית בתכנית קרב בבקשה לאשרה בהתאם ל-5.1 ול-5.2 לעיל.

6. הפעלת תכנית קרב במוסדות חינוך

- 6.1 אופן ההפעלה בבתי הספר
- 6.1.1 בכפופות למגבלות התקציב יקבע משרד החינוך בכל שנה את מספר השעות שכל תלמיד המשתתף בתכנית קרב מקבל. מספר שעות זה יחייב את ועדות ההיגוי של בתי הספר ושל גני הילדים.
- 6.1.2 השיעורים במסגרת תכנית קרב ינתנו בקבוצות למידה המתאימות לתחומי הלימוד וההעשרות שנבחרו.
- 6.1.3 יובהר כי הפעלת תכנית קרב מותנית בהקפדה על העקרונות האלה:
- 6.1.3.1 ועדת ההיגוי הבית-ספרית תתכנס לפחות פעמיים בשנה – לקראת תחילת שנת הלימודים ולקראת סיומה. הוועדה תדון בצרכים הייחודיים של בית הספר המשפיעים על בחירת התכניות והפעילויות ותבחר את התכניות המתאימות מתוך תכניות קרב שאושרו על ידי משרד החינוך. הוועדה תאשר את התקציב הדרוש להפעלת התכנית בבית הספר ותעריך את איכות השיעורים והפעילויות שניתנו במהלך השנה.
- 6.1.3.2 תכניות קרב מיועדות לכלל התלמידים במוסד החינוכי. כדי לשלב את פעילות קרב במהלכו של יום הלימודים (ולא רק בסופו) יש לקבל את הסכמת 75% מההורים לפחות. תלמידים שהוריהם אינם מעוניינים להשתלב בתכנית ישובצו בפעילות חינוכית חלופית בבית הספר. אם התנגדות ההורים נובעת מקשיים כלכליים, תדאג הרשות המקומית להנחות ולהקלות בתשלום עבור הפעילות של תכנית קרב.
- 6.1.3.3 בתחילתה של כל שנת לימודים תישלח איגרת להורים, חתומה על ידי מנהל בית הספר ועל ידי יו"ר ועד ההורים. באיגרת יימסרו הפרטים הקשורים להפעלת תכנית קרב באותה השנה בבית הספר, ובכלל זה העלות המרבית להורה. האיגרת תכלול ספח לאישור ההורים על הצטרפות ילדם לתכנית.
- 6.1.3.4 פעילויות שעות קרב לא יתבצעו על חשבון שעות התקן שנקבעו לבית הספר או במקומן.
- אין להפעיל את תכנית קרב על חשבון שעות הלימוד במוסדות שמופעל בהם יום חינוך ארוך הכלולים בצו שהוצא מכוח חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה. זאת מאחר שתכנית קרב היא תכנית העשרה ואינה באה במקום שעות לימוד.

אם מבקשים להפעיל את תכנית קרב במוסדות חינוך שמופעל בהם יום חינוך ארוך מכוח הצו כאמור, אפשר לעשות זאת רק בנוסף לשעות הלימוד במוסדות החינוך (41 שעות שבועיות במוסדות חינוך שאינם כלולים בתכנית "אופק חדש" או 37 שעות שבועיות במוסדות הכלולים בתכנית "אופק חדש"), ולא במסגרת השעות המחויבות בחוק האמור.

6.1.3.5 בשום מקרה לא יופעל מדריך קרב כמורה למקצועות הלימוד של בית הספר שנקבעו בתכניות הלימודים הרגילות.

6.1.3.6 בשום מקרה לא ישמש מדריך בתפקיד מורה לכל פעילות במסגרת תכנית הלימודים של בית הספר.

6.1.3.7 ככלל תתבצע פעילות קרב בקבוצות קטנות (15-25 תלמידים בקבוצה). רצוי לשבץ את תכנית קרב במערכת השעות באופן שהפעילות תתקיים במקביל לשתי הקבוצות מאותה כיתה-אם.

6.1.3.8 על בית הספר שמתבצעת בו התכנית לוודא מול הזכין כי למדריכים בתכניות קרב המשובצים בבית ספרו ניתנו האישורים האלה:

- אישור המעיד על כשירותו של המדריך להדריך בתכנית המיועדת

- אישור להעסקת המדריך לפי החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים.

6.2 אופן הפעלת התכנית בגני הילדים

6.2.1 לשם הפעלת תכנית קרב בגני הילדים יש להקים ועדת היגוי יישובית ברשות המקומית שחבריה הם רכזת הגנים ברשות, רכז/רפרנטית הגנים בתכנית קרב, מפקחות הגנים של משרד החינוך, נציגות הגנות ונציגות ההורים.

6.2.2 ועדת ההיגוי תתכנס פעמיים בשנה לפחות.

6.2.3 תפקידי הוועדה יהיו לאתר צרכים, לגבש מדיניות ולקבוע את התכנים המרכזיים לפעילות התכנית בגני הילדים ברשות המקומית וכן לערוך בקרה על התכניות הפועלות בגנים.

6.2.4 בחירת הפעילויות בגן הילדים הבודד תיעשה באחריות הגנת מנהלת הגן, נציגי ההורים, רכזת הגנים ברשות, רכז/רפרנטית הגנים בתכנית קרב ורכז תכנית קרב ביישוב, בהתאמה למדיניות ולתכנים המרכזיים שנקבעו על ידי ועדת ההיגוי היישובית ובהתאם לתקציב העומד לרשות הפעולה.

6.2.5 הפעלת תכנית קרב בגנים תאושר על ידי מפקחת הגנים ביישוב.

* ככלל יחול כל הנאמר בחוזר זה לעניין תפקיד הרשות המקומית גם על שתי הרשתות "מרכז החינוך העצמאי" ו"מעין החינוך התורני". על הרשתות האלה המעוניינות להצטרף לתכנית והעומדות בקריטריונים כפי שנקבעו בחוזר זה להפנות את בקשתן ישירות ליחידה לתכניות משלימות למידה במינהל הפדגוגי.